Hamiyetli âlimimiz

PROF. ZİYA GÜN

Yüksek teberruunun sebeblerini nasıl izah ediyor?

«Bence para ferdlerin değil, cemiyetin malıdır»

Bazı şöhret sahibleri vardır ki, haklarında yanlış teşhis neticesi verilmiş hükümleri bir anda iptal edecek hareketler yaparlar ve bu hareketlerile kendilerini o güne kadar gören kimseleri hem yanlış bir zaviyeden hayrete düşürür hem de hayranlığa sevkederler.

Bir milyon liraya yaklaşan servetini, İstanbul Üniversitesine teberru eden kıymetli ilim adamlarımızdan göz doktoru Ziya Gün, bize bunun en yakın misalini verdi.

O göz doktoru Ziya Gün ki, hakikî kıymetlere asla tam değerini vermiyen Babıali caddesinde, memleketin en hasis adamı olarak tanınırdı. Onun, iyi bir göz hekimi sıfatile temin ettiği şöhret derecesinde bir başka şöhreti vardı: İktısad kaidelerine fazla riayetkâr oluşu!.. Sayın Ziya Gün, birçok kafalarda yer eden bu haksız kanaati, bir sert hamle ile yerinden koparıp atmakla kalmıyor, ayni zamanda Türk millî irfanının ve bütün memleket gençliğinin belki de ebediyyet kadar uzun sürecek bir devre için, şükranlarını ve minnetlerini kazanıyor.

Sayın Profesörün tedavi edilmekte bulunduğu Cerrahpaşa hastanesinde alınmış resimlerinden

Birkaç aydanberi, Cerrahpaşa hastanesinde tedavi edilmekte olan bu hayırsever hekimimizi. dün, yattığı odada arayıp buldum. Hayli zayıflamış olmasına rağmen neş'esini kaybetmemişti. O kadar heyecanlıydım ki bir hastayı ziyaret etmekte olduğumu unuttum ve ona taptığım ilk hitap, bu yüksek feragat ve hamiyetinden dolayı kendisini tebrik etmek oldu. (Halbuki, nezaket iktızası, «geçmiş olsun» la söze başlamak lâzımdı.)

O, bizi görünce karyolasında hafifçe doğrulmuştu:

— Anlayorum... diye gülümsedi, bana bu kararı nasıl olup da verdiğimi soracaksınız?

— Tahmininiz doğrudur üstadım...

— O holde, durun, size anlatayım. Her şeyden evvel şurasını söyleyeyim ki «isterseniz buna bir itiraf da diyebilirsiniz» ben oldukça, hayır, oldukça değil, gayetle muktesid bir adamım. Lüzumsuz yere para harcamasını sevmem. Şimdiye kadar bu yüzden birçok tenkidlere, hatta itablara maruz kaldım. Teklifsiz görüştüğüm kimseler ikide bir bana çatarlardı: «Yahu... Allahın kulu... Yesene şu paracıklarını... Çoluğun yok, çocuğun yok. Öldüğün zaman, kime bırakacaksın bunca malı?»

Bu tarizlerin çoğunu cevabsız bırakırdım. Çünkü benim de elbette bildiğim bir şey vardı. Nitekim, o bildiğim ve tasarladığım şeyi tatbik etmenin şimdi zamanı geldi. İğne ile kuyu kazar gibi, bütün varlığımı zerre zerre eriterek kazandığım serveti, bir takım yalancı dostlarla vur patlasın çal oynasın âlemlerinde batırsaydım, sanki daha mı iyi edecektim?

Artık müsterihim. Ömrümün geri kalan günlerini derin bir huzur içinde geçirebilirim. Çünkü, kaç senedenberi beni rahatsız eden bir yükten kendimi kurtarmış bulunuyorum.

Doktor Ziya Gün, biraz da hususî hayatından bahsetti:

— Ben, dedi, Bulgaristanda Lofça kasabasında doğmuşum. Annemle babamı çok genc yaşta kaybettim. O günden bugüne, hemen bütün ömrüm çalışmakla geçti. Çalışmaktan eğlenmeğe, hatta evlenmeğe vaktim olmadı. Senelerdenberi böyle tekbaşıma yaşayorum. Düşündüm ki, ben bu serveti ne yapacağım? Vakıâ birkaç yeğenim var. Fakat, hiç birinin hakkı mahfuz mirasçılarım değil. Çok defa kendi kendime, şu suali sorardım:

— Sana, yaşadığın bu hayatı temin eden kimdir?

Ve gene cevabını kendi kendime verirdim:

— İçinde yetiştiğin ocak!..

Yani dünkü Darülfünün ve bugünkü Üniversite!..

Bütün bir ömür müddetince elde ettiğim kazancı, santimine kadar bu büyük ilim müessesesine borclu olduğumu unutabilir miydim?

Nihayet kararımı verdim ve bu gün gazetenizde de yazılı olduğu gibi, bir vasiyetname hazırlayarak Notere tescil ettirdim. Yalnız, şurasını bilhassa kaydedeyim ki, tescil muamelesini yaptırmazdan evvel bir tek nokta üzerinde durakladım:

— Bıraktığım malı, vefatımdan sonra kim idare edecek?

Üniversiteye bu yolda yapılmış başka bir «tesis» olmadığı için, benim terkedeceğim meselâ şu Babıali caddesindeki Meserret otelinin kiralarını Rektör mü bizzat gidip tahsil edecek? Haydi, bu işlerin memurlardan birine havale olunabileceğini kabul edelim. Fakat, her mülkün ayrı ayrı hesabına kitabına kim bakacak?

Ben hayatımda her işimi intizamla görmeğe alışmış olduğum için, ölümümden sonra da bu intizamın bozulmamasını isterim. Hükûmetin daimî kontrolu altında çalışacak büyük bir «tesis» idaresine ne kadar ihtiyac var!.. Ben bu ihtiyacı, şimdi daha derinden hissediyorum. Hatta bu dileğimi, sayın Valimiz Lûtfi Kırdara da açtım. Alâkadar olacağını vadetti.

Roktor Ziya (Gün) e intifa hakkını Üniversiteye teberru ettiği servetin miktarını sordum. Gülümseyerek:

— İnanınız ki, dedi, onu ben de bilmiyorum!

— Nakid olarak da bir şey bıraktınız mı?

— Dedim ya! O kadar ilerisine gitmeyiniz... Birkaç parça emlâk, biraz da para... Fakat bunların hepsi de ancak ben öldükten sonra, Üniversiteye intikal edecek.

— Hastaneye girmezden evvel nasıl bir hayat sürerdiniz?

— Son derecede perhizkârane... Ne yemekte, ne giyinmekte asla itidalden ayrılmamışımdır. Meselâ, gardrobumda kat kat elbiselerim olduğu halde, bir tek elbiseyi, bazan senelerce giydiğim olurdu. Bir smokin yaptırmıştım, bir kere bile arkama geçirmedim. Bunların çoğunu, giymeye giymeye dolabda güve yedi. Esasen şıklığa hevesim yoktur. Şu hakikate ezelden inanmışım: İsraf haramdır. Yemekte, içmekte, giyinip kuşanmakta daima israftan kaçarım. Kur'anın da buyurduğu gibi, «İnsanlar yiyip içmeli, fakat israf etmemelidirler.»

Ağzıma ne sigara, ne de rakı koymadım. Kırk yılda bir, meselâ bir ziyafet sofrasında belki bir kadeh içki içtiğim olmuştur. İşte hepsi bu!..

— Hayatınızda israf sayabileceğiniz bir harekette bulundunuz mu?

— Asla!..

Bir an düşündükten sonra ağır ağır sözüne devam etti:

— Öyle israflarım olsaydı, bugün ömrümün son demlerinde, beni adeta ebedî hayata kavuşturan bu kadar zevkli bir işe tahsis edebilecek para bulabilir miydim?

— Üniversiteye terkettiğiniz akarların iradı hangi işlerde kullanılacağını tasrih ettiniz mi?

— Evet... Başlıca üç işte: 1 - Mevcud emlâk ve paramın vereseme ve yakınlarıma liste mucibince ayrılacak kısımlarından madasını Emniyet Sandığı tarafından idare edilmek şartile Üniversite emrine terkediyorum. 2 - Bu para ile bir Doktor Ziya mükâfatı tesis edilmesini, fakir ve çalışkan talebeye ve hayır cemiyetlerine yardımlar yapılmasını isteyorum. Üniversitenin servetimden istifade edeceği şey, bunların gelirinden ibaret olacak, emlâkim re'sülmal olarak aynen muhafaza edilecektir!

Hayırsever hekimimiz, sözü tekrar tahsil hayatına nakledererek:

— Ben, dedi, çocukluğumdanberi on paranın hesabını bilirim. Almanyanın Bonne Üniversitesinde ve daha sonraları, Marburg'da asistanlık ettiğim sırada, elime geçen paranın pek azını yer ve mühim kısmını mutlaka bir kenara ayırırdım. Almanyada tahsilimi bitirdiğim zaman, öteki arkadaşlarım gibi beş parasız değil, adeta küçük bir servet sahibiydim. Genclere mutlaka benim gibi 'yaşasınlar demiyorum. Fakat, harvurup harman savurmanın sonu olmadığını da iyi bilsinler! Geliri gidere uydurmak kâfi değildir. İnsan, darlık günleri geleceğini varlık günlerinde hesaba katmak mecburiyetindedir.

Ve hele hepsinden mühimmi şudur: Biz, her kazandığımız paranın sarfına mesun olmadığımızı bir an hatırdan çıkarmamalıyız. Bence para, ferdlerin değil, cemiyetin malıdır. Arabın dediği gibi: Küllî şey'in yerciu ilâ aslihi. Ve Almanların meşhur meseli: Topraktan geldin, toprağa gideceksin. Ben de işte aynı işi yapıyorum: Mektebden kazandığımı mektebe veriyorum!

Salâhaddin GÜNGÖR

Serbest fikirler

Fazilette bir imtisal nümunesi

Bugün Üniversitemizin ilim ve irfan kaynaklarından biri olan Tıb Fakültemizin yetiştirdiği bir evlâdı ve gene o fakültede binlerce tıb evlâdını yetiştirmekle mes'ud ve müftehir âlim bir üstadı, göz hastalıkları seririyatı profesörlerinden sayın Müderris doktor Ziya Gün, sırf zatî sâyile yetişip tıb meslek hayatına kavuştuğu günden bugüne kadar zekâ ve ilmine zamimeten bütün kendini sevenlerce malûm mütevazı ve muktesid bir surette geçen hayatında büyük bir feragati nefisle vücude getirdiği bugünkü müsbet ve müsmir neticeyi, memleket ve millet nazarında pek yüksek tutulan mabedi irfanına bir milyonluk bir teberru olarak takdim etmekle pek büyük bir fazilet göstermiş bulunuyor.

Tıb sahasında göz nuru dökerek bütün tıb talebelerini gözde ilminden feyziyab bırakan bu üstadın en çetin zamanlarda bile derslerine ikdamı ve şaşmaz bir kronometre gibi muayyen vakitlerde sürekli ve verimli devamı ne kadar büyük bir çalışma ve çalıştırma örneği ise onun yaz ve kış sıcak ve soğukta tâ Cağaloğlundan köprüye, Haydarpaşadan da müderris bulunduğu kürsüye yıllarca yaya olarak yürüdüğü yollarda sarfettiği kudret ve kuvvet, bir taraftan ilme, diğer taraftan da damlaya damlaya toplanan servetine bir memba olacak vüs'ati haizdi.

Hakikî ve mütevazı bir sükûn ve sükût hayatı içinde geçen yılların muhassalası dün ve bugün kendisine cidden en emin ve müsterih bir refahı temin edecek mahiyette olduğu halde bizzat kendi ifadeleri üzerine «kimseye bir zararı olmıyan, belki de faydası olabilmek ihtimali bulunan» itiyadından ayrılamaması muhakkak memleket düşüncesile vaki iktısadî hayattaki ülfetine bir delildi.

O tarzı hayatının intizamına halel verdirmez bir surette bazan büyük bir vüs'atte cömerdliğe maliktir. İktısadı sırf nefsine münhasırdır. Bu anda tahakkuk eden bir keyfiyet varsa o da nefsini memleketine ve mensubiyetile müftehir bulunduğu Üniversiteye bağlı olduğunu göstermektedir.

Görülüyor ki bugün herkesin kârı olamıyacak derecede vaki feragati nefisle ömür süren bu mükrim üstad en cömerd bir hilkatin mürşidi olduğunu ispat etti.

Bu yüksek misalle bugün, Ziya Gün, cidden fazilette bir nümunei imtisal olacak surette gelecek nesillere, ahlâka dair ilk bir çığırı açmış oldu.

Amerika üniversiteleri o memleketin milyoner, milyarder zenginlerinin maddî yardımlarile yer yer çoğalır ve yükselirken bizim biricik Üniversitemiz milletin ve hükûmetin azim ve fedakârlıklarile yükseldiği bir anda buna canla başla bağlı bulunan ve Amerikan milyonerlerinden büyük bir hamiyyet farkile mütemayiz olan Fakültemizin muhterem bir hocasının gösterdiği bu fazilet eseri, bir milyon maddî kıymetinden daha üstün milyonlar değer manevî bir gayreti uyandırması itibarile tebcile şayandır.

Üniversitemizin bu asil rüknünü Üniversitemiz ve bilhassa Tıb Fakültemiz için ne kadar tebrik ve taziz etsek sezadır.

Sayın üstadı hürmet ve muhabbetle selâmlarken bu teberruun mütevali inkişaflara başlangıc olmasını can ve gönülden ister ve bu hayırlı büyük işi başarmış olmaları dolayısile husule getirdiği ve getireceği müsmir neticelerin bizzat sıhhatte olarak müşahidi olmalarını Üniversitemizin bir ferdi ve kendilerinin bir dostu olarak şükran ve iftihar duygularile dolu bir kalbden dilerim.

Behçet Sabit ERDURAN

Ne yaptığını bilmiyormuş!

Çarşıda seyyar koltukçu Abdülgaffar, evvelki gece bir hayli içmiş ve bu halde Beyazıd polis merkezine gitmiştir. Orada, sarhoşluk tesirile evvelâ muayenesini istemiş, sonra bağırıp çağırmış, polise hakaret etmiştir.

Dün, meşhud suç kanununa göre nöbetçi İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesine gönderilerek, polise vazife ifası esnasında hakaretten muhakemesine başlanılmıştır. Abdülgaffar, sarhoşlukla ne yaptığını bilmediğini, şimdi hiç bir şey hatırlamadığını söylemiştir. Şahidler dinlenilmiş, neticede hakkında tevkif müzekkeresi kesilmiştir. Muhakemenin devamı, tahkikatın ikmaline kalmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Maarif Vekili Basın Birliğini ziyaret etti

Dünkü toplantıda Vali ve Belediye Reisi de bulundu, Hasan Âli Yücel matbuat mümessillerile faydalı konuşmalar yaptı

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel dün saat 17 de İstanbul Basın Birliğini ziyaret etmiştir. Vekil, birlikte, birlik idare heyeti azasile İstanbul Basın Birliğine mensub zevat, Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, Parti Vilâyet idare heyeti reisi Reşad Mimaroğlu tarafından karşılanmıştır. Vekil, Genc Ressamlar tarafından açılmış olan sergiyi gezmiştir. Bu sergi, evvelce de yazıldığı üzere, yalnız limana ve balıkçılığa aid mevzulara inhisar etmektedir. Genc Ressamların seçtikleri bu mevzu Basın Birliğindeki musahabenin ilk mevzuunu teşkil etmiştir.

Hasan Âli Yücel, halkın ucuz balık yemesi için icab ederse Belediyenin balıktan aldığı rüsumun tenzili kabil olup olmadığını Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdardan sormuş ve dünyanın en güzel balıkları sahillerimizde istihsal edildiği halde bundan lâyık olduğu kadar istifade edilememesi sebebleri etrafında konuşmuştur. Vekil, mekteblerde talebeye çokça balık yedirilmesi için Vekâlet namına tebliğlerde bulunduğunu söylemiştir.

Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, bu mevzu etrafında tetkiklerde bulunacağını ve İstanbul halkına ucuz ve temiz balık yedirmek esbabını araştıracağını vadetmiştir.

Bundan sonra Hasan Âli Yücel, Genc Ressamların eserlerini birer birer tetkik etmiştir.

Musahabenin mevzularından birini de, her sene İstanbulun bazı sayfiye sahillerinde kurulmakta olan ilk mekteb talebeleri kampının bu sene daha içeri vilâyetlerimizden birinin sahillerinde kurulması hakkında İstanbul Vilâyetinin düşünceleri teşkil etmiştir.

Bundan sonra Vali Lûtfi Kırdar. Maarif Vekâletinin tavsiyesi üzerine Tevfik Fikretin Âşiyanının satın alındığını, fakat bu binanın bir Tevfik Fikret müzesi haline kalbi için merhum Fikrete aid kâfi miktarda eşya elde edilemediğini söylemiştir. Vekil, o halde burasının yalnız Tevfik Fikrete aid değil, onun üstadı bulunduğu Edebiyatı Cedidecilerin bütün eserlerini ve el yazılarını ihtiva eden bir müze haline kalbini tavsiye etmiş ve bu tavsiye çok yerinde görülmüştür.

Müteakıben birliğin kütübhanesi gezilmiş, Maarif Vekili kütübhanenin takviyesi için bazı vaidlerde bulunmuş, hazırlanan büfeden nevaleçin olunduktan sonra, Hasan Âli Yücel, hazır bulunanlarla vedalaşarak ayrılmıştır.

Maarif Vekilimiz Basın Birliğinde, Vali, Parti Reisi ve gazetecilerle bir arada hasbıhal ediyor

MÜTEFERRİK

Limanda kontrol teşkilâtı

Liman riyaseti yaz münasebetile İstanbul sahillerinde motörlerle muntazam kontrol servisi kurmağa karar vermiştir. Kontrol teşkilâtı ruhsatsız sandal ve emsali deniz merakibi kullanılmasına mâni olacak ve kazaları önliyecektir.

Yeni Borsa binası

Dördüncü Vakıf Hanı altında yeni yapılan İstanbul Kambiyo, Esham ve Tahvilât Borsası salonunda dün muamelâta başlanmıştır. Maamafih yeni salonun tefrişatı ikmal olunmamıştır. Borsa ve Osmanlı Bankası komiserliği Taşhanda hazırlanan daireye yerleşmiştir.

İhtikâr yapan eczane

Yenikapı eczanesi tarafından üç liraya yapılan bir ilâç dolayısile yapılan şikâyet üzerine açılan ihtikâr tahkikatı ikmal olunmuştur. Belediye Sıhhat müdürlüğü, evvelce de ayni reçete ile Lâleli Haydar Bekdoğan eczanesi tarafından 120 kuşura yapılan bu ilâcın 300 kuruşa yapılmasının fahiş bir ihtikâr olduğunu Fiat Murakabe bürosuna bildirmiştir. Bugün Fiat Murakabe bürosundan geçirilerek Yenikapı eczanesi sahibi Müddeiumumiliğe verilecektir.

Eminönünde 6 numarada kahveci Filipos kahve ihtikârından dolayı dün Müddeiumumiliğe tevdi olunmuştur.

İKTISAD

Almanların satmak istediği mallar

Son günlerde Almanyadan bir çok maddelerin memleketimize satılması için piyasaya teklifler yapılmaktadır. Bu meyanda Almanlar müsaid fiatla demir vermek teklifinde de bulunmuşlardır. Almanya ile parafe edilmiş olan 13,5 milyon liralık anlaşma henüz imza edilmediğinden temaslar ticarî mahiyette kalmaktadır.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 265,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda tıbbî müstahzarat için Rumanyaya enginar yaprağı hulâsası, Almanyaya iç fındık, Amerikaya da av derisi gönderilmiştir.

Oğlu aleyhine şehadet eden baba

Mahkemeye verilen hırsız evlâddan babası da şikâyetçi

Sirkecideki muhtelif otellerden battaniye, ceket vesaire aşırmaktan maznun ve mevkuf Mustafanın muhakemesi dün bitmiştir.

Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde bakılan bu davanın dünkü muhakeme celsesinde, maznunun babası Hüseyin şahid olarak dinlenilmiştir. Hâkim, Hüseyine, baba olmak sıfatile eğer oğlunun davasında şahidlik etmek istemezse, kanunun kendisine istinkâf hakkı verdiğini anlatmış, fakat «Ben şahidlikten çekinmem, Allah için doğrusunu da söylerim» cevabını almıştır. Şahidliğinde, kendisinin Mustafayı evlâdlıktan reddettiğini, onun kendi evinden de habersizce bazı eşya götürdüğünü söylemiştir.

Maznun, otellerden eşya çaldığını kabul etmekte, yalnız babasının evinden aşırdığının doğru olmadığını ileri sürmektedir. Mustafanın, otellerden eşya çalmaktan 4 ay 20 gün hapsine karar verilmiştir.

Şişlide feci bir kamyon kazası

10 yaşında bir çocuk parçalanarak öldü

Dün akşamüstü, Şişlide Halâskârgazi caddesinde feci bir kamyon kazası olmuştur.

Saat on sekizde, Harbiye istikametinden gelen ve Şişliye doğru giden un çuvalları yüklü bir kamyon, Osmanbeyde «Kafkas» fırını önünde, bir çocuğa çarpmıştır. Çocuk, var hızla çarpma neticesinde ileriye fırlamış, yere yuvarlanmıştır. Kamyon tekerleği üstünden geçerek başını parçalamış ve beynini dağıtmıştır.

Biraz ileride durdurulan kamyonun şoförü Cemal yakalanmıştır. Vak'a, zabıtaca Adliyeye bildirilmiş ve adliye hekimi Enver Karan hemen kaza yerine gelmiş, cesedi muayene etmiştir. Neticede Şişli Çocuk hastanesinde götürülen cesedin gömülmesine ruhsat verilmiştir.

Çocuğun Ali oğlu 10 yaşında Fuad olduğu öğrenilmiştir. Tahkikata göre Fuad, elindeki lâstik topu kâh yere, kâh havaya atıp tuta tuta yalınayak koşuyormuş. Bu aralık hızla gelen kamyonun önünden kaçamamıştır.

Kaza yerinde keşif yapılmıştır. Vaziyete dair keşif raporu hazırlanacaktır. Vak'aya el koyan Müddeiumumilik, tahkikatı bu gün yürütecektir.

Altın fiatları

Altın fiatları yükselmektedir. Dün bir Reşadiye altını 27,25, külçenin gramı 334 kuruş ve beşibirarada 120 liraya yükselmiştir.

Petrol fiatları

Petrolün toptan fiatı hükûmetçe tayin edildiği halde perakende fiatı şehrin muhtelif semtlerine göre değişmektedir. Fiat Murakabe komisyonu bunu nazarı dikkate alarak bakallara gaz yağından azamî yüzde 18 kâr etmek hakkını vermiştir.

Sahte nüfus cüzdanı vermiş

Sahte nüfus cüzdanı vermek mevzulu bir dava, İstanbul birinci Ağırceza mahkemesinde karara bağlanmıştır. Mahkeme, maznunlardan Zekinin, Yeniköy nüfus memurluğunda bulunduğu sırada kendisine Artinin delâletile müracaat eden Aşoda, doğum tarihi sahte bir nüfus cüzdanı verdiğini sabit görmüştür. Zekinin 4 ay, 15 gün, Artinin de bir buçuk ay hapse konulmaları, Aşodun beraeti kararlaştırılmıştır.

Kısa Haberler

★ Belediye İktısad müdürlüğü kazino ve açık yerlerdeki içkili mahallerin tarife işini tetkik etmektedir. Bu hususta Lokantacılar cemiyetinden de bir heyet davet edilerek malûmatlarına müracaat edilmiştir.

★ Üsküdar - İzmit yolunun Samandıraya kadar şose olarak inşası ihaleye çıkarılmıştır.

★ Belediye, buzun yüz paradan satılmak üzere bayiliğini ihaleye çıkarmıştı. Yapılan tetkiklerde buzun 3 kuruş otuz paradan aşağı satılamıyacağı anlaşılmıştır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Mehmedciğin sesi

Mehmedciği, size, bir defa daha anlatmağa lüzum var mı? Onu, her Türk bilir; onu dünya bilir. Mehmedcik Türkün, Türklüğün timsalidir. Onun içindir ki Mehmedcikte kendi benliğimizi, kendi varlığımızı, bu büyük milletin bütün meziyetlerini görerek onu öyle candan severiz. Mehmedcik, feragatin, fedakârlığın, itaatin, sadakatin, tahammülün, kuvvetin, sebatın, çalışkanlığın, cesaretin, kahramanlığın, merdliğin, civanmerdliğin, vakarın, asaletin, bütün bu beşerî meziyetlerin hep bir araya toplanmış ve canlanmış bir timsalidir. O, bir kelime ile faziletin tâ kendisidir. Mehmedciği bir ilâh gibi sevmekle Türklüğü sevmiş oluyoruz.

Onun yağız yüzünü her gün görüyoruz; onun asker kokusunu her gün duyuyoruz; fakat çelik sesini işitmiyoruz. Çünkü Mehmedcik az konuşur. O, lâf adamı değil; hareket adamıdır. Fakat buna rağmen, onunla bir an için konuşursanız, iki basit kelimesini işitirseniz, bütün kaygularınız, korkularınız silinir, azminiz, imanınız tazelenir.

Birinci Ordu müfettişi muhterem Orgeneral Fahreddin Altayın misafiri olarak Trakyada dolaştığım ve kahraman orduyu vazife başında gördüğüm zaman Mehmedciğin sesini de yakından duydum. İkinci İnönü zaferinden hemen sonra, 11 nisan 1921 de Birinci Dumlupınar muharebesinin kazanıldığı gün Ebedî Şef Atatürkün o zaman Dumlupınardaki kuvvetlere kumanda eden Refet Paşaya (şimdi İstanbul meb'usu olan muhterem emekli general) çektiği tebrik telgrafının güzel bir cümlesi vardır ki onu bir türlü unutamam. Atatürk, bu telgrafında *«Türk ordusu, gökgürültüsünü andıran bir velvele ve heybetle sahnei tarihe yeniden doğdu»* diyordu. İşte Trakyada Mehmedciğin sesini duyduğum zaman, gene bu güzel cümleyi hatırlamıştım. Çünkü Mehmedcik «gökgürültüsünü andıran bir velvele ve heybetle» konuşuyordu.

Orgeneral bir tesisler grupunun nöbetçilerine kumanda eden bir onbaşının mıntakasını anlamak için «Burası kimin, şurası kimin?» diye soruyordu. O zaman bütün bu modern tesislerden daha kuvvetli olan, çünkü onlara can veren Mehmedcik:

— Burası da benim komutanım, orası da benim komutanım!

Derken «benim» sözünün heceleri üzerinde öyle bir kuvvet ve şiddetle duruyordu ki, bütün Türkelinin onun olduğu ve «benim» dediği yerleri vermemek için canını vermeğe hazır olduğu apaçıktı. Mehmedciğin, Türklüğün kalesi olan göğsünden fırlayan bu gökgürlemesini duyup da heyecanlanmamak kabil değildi. Onun içindir ki Trakya ziyaretime aid notlar arasında «Mehmedciğin sesi» en başta yer almıştır.

Ankarada, Radyo müdürlüğüne tayin edilmiş olan kıymetli arkadaşımız Vedad Nedim Tör bana radyoda yapmak istediği yeniliklerden bahsederken radyoda Mehmedciğin sesini memlekete işittirmeğe de büyük ehemmiyet verdiğini söyledi. Onun ruhlara kuvvet verecek olan gür sesini, erkek sesini, hepimize, bütün memlekete işittirme teşebbüsünü çabuk neticelendirmesini Vedad Nedim Törden rica ederim. O aslan kükreyişini duymağa ihtiyacımız vardır.

ACIKLI BİR ÖLÜM

Armatörler Birliği reisi Sadıkzade Rıza Beyin kardeşi Deniz Ticaret mektebi talebelerinden Sedad Sadıkoğlu müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak 18 yaşında hayata gözlerini kapadı.

Cenazesi bugün saat yarımda Beşiktaşta Serencebey yokuşu, Çitlenbik sokağındaki evlerinden kaldırılarak öğle namazı Beşiktaşta Sinan camiinde kılındıktan sonra Yahyaefendideki aile kabristanına defnedilecektir. Merhuma rahmet diler, ailesine de taziyetler ederiz.

Küçük hikâye

Harb dönüşü

1919 senesi sonbaharında idi. Pendikteki bir arkadaşımı ziyarete gidiyordum. Haydarpaşadan trene binerken boş bir kompartıman seçmiş, penserenin önünde gazetemi okumaya dalmıştım. O zamanın vagonları, şimdiki gibi ortası geçidli değildi. Kompartımanlar birbirlerinden tamamen ayrı idi. İki tarafındaki yan kapılardan içeriye girilip çıkılırdı. Onun için kendimi emniyette sayıyor, gideceğim yere kadar tekbaşıma seyahat edeceğimi umuyordum.

Bir aralık hızla açılan kapının gıcırtısını dışarıdan akseden gürültülü bir mükâleme takib etti. İki tren memurunun yardımile bacakları sakat bir adam basamağa çıkarıldı. Sonra koltuk değneklerine dayanarak yavaş yavaş karşıma gelip oturdu. Eski bir asker olduğu pek belli, iri kemikli kırmızı yüzlü ve temiz bakışlı, kucağı paketlerle dolu, bir Anadolu uşağı arkasından yetişti:

— İşte beyim, dedi, bunlar şekerleme, bu bebek, öteki trampet, beriki de acıbadem kurabiyeleri, şu da şamfıstığı...

— Peki oğlum, teşekkür ederim...

— Güle güle beyim... Ben yarın gelirim...

Anadolulu delikanlı kapıyı çekip gitti. Ben, yol arkadaşıma baka kaldım.

Yüzü otuz beş otuz altı yaşlarında kadar gösteriyordu. Fakat saçları bembeyaz olmuş, fazla hareket edememesi yüzünden belinden yukarı kısmı nisbetsiz bir şişmanlık peyda etmişti.

Mendilini çıkarıp terini kuruladı. Haline acındıran, yumuşak bir sesle:

— Yarım olmak çok fena şey!..

Dedi. Böyle bir söz işiteceğimi evvelden tahmin etmemiş olduğum için birdenbire şaşırdım, ne cevab vereceğimi bilemedim. Yüzümde tebessümle acı bir buruşukluk arası garib bir işmizaz peyda oldu.

Tuhaf şey!.. Bu gözler, bu yüz, hele bu ses, bana hiç de yabancı değildi. Onlara çok yakından aşina idim. Fakat muhakkak ki aradan epey seneler geçmişti.

O da beni müphem bir hatıranın düğümlerini çözmeğe uğraşan nazarlarla süzüyordu. Dayanamadım:

— Affedersiniz, dedim, sizi gözüm ısırıyor... Mutlaka bir yerde konuştuk, görüştük.

— Buna hiç şüphe yok. Fakat siz o zaman galiba henüz çocuk denecek kadar küçüktünüz... Onun için birden çıkaramadım...

— Ben buldum... Amcam Salim Beylere gelmiştiniz. Siz yüzbaşı Raif Bey değil misiniz?

— Ta kendisi... Lâkin ben de tahminimde aldanmadım. O vakit ancak on onbeş yaşında idiniz. Sonra ben binbaşı da oldum ama, heyhat!.. Çanakkalede bacaklarımı kaybedince birinci derece malûliyetle tekaüd oldum.

Bu sefer, eski tanışıklığın nazarlarımıza verdiği sıcaklık ve samimiyetle yeniden bakıştık.

Amcamın Feneryolundaki köşkünde gördüğüm delikanlı birden gözlerimin önünde canlandı. O zaman tığ gibi bir zabitti. Misafirler dağılınca, yengem, yüzbaşı Raifin peşinde koşan kızların sayısız denecek kadar çok olduğunu, fakat onun, nişanlısı Güzinden başka kimseye yüz vermediğini uzun uzadıya anlatmıştı.

Acaba, o aşk macerası nasıl bir neticeye müncer olmuştu? Bir dakika içinde en kuvvetli bir roman mevzuu beynimin içinde dolaştı. Okuduğum birçok hikâyeler ve dinlediğim birçok vakalar da zihnime hücum etti. İyi kalbli genc kızın, verdiği sözü tutarak, harb dönüşü malûl Raifle evlenmeğe muvafakat ettiğine kanaat getirdim. Sonra diğer bir faraziye dimağımı kavradı. Hüseyin Cahidin «Topal» ını hatırladım. Kahramanın tereddüd ve mahcubiyeti, genc kızın hoppalığı ve hercailiği belki de birleşmelerine mâni olmuştu. Fakat evli değilse, çocuğu yoksa, bu şekerler, bu oyuncaklar, bu hediyeler kime gidiyordu?

Kendimi tutamıyarak, ortaya şöyle bir lâkırdı attım:

— Allah bağışlasın, yavrularınız bu ağşam çok sevinecekler...

Bir anda yüzündeki çizgiler karıştı. Manevî yarasını deşerek onu mustarib ettiğime pişman oldum.

— Maatteessüf, dedi, evli değilim ki çocuklarım olsun!..

Derinden içini çekti ve ilâve etti:

— Beni tanıdığınız zaman amcanızın ahpablarından Faik Beyin kızı Güzinle nişanlı idik. İhtimal duymuşsunuzdur, kim bilir belki de haberiniz yoktur... Fakat harbden böyle döndükten sonra ona hürriyet ve serbestisini tamamen iade ettim. Çünkü izdivacda iki tarafın, yekdiğerinin küfvü olmalarına katiyetle kani olanlardan biriyim... Zavallı kızcağızı, hayatını benim gibi alil bir adama sırf merhamet ve acıma saikasile bağlayıp ebediyyen bedbaht olmasına muvafakat etmedim.

Sustu. Kahraman zabit haklıydı. Fakat macera, benim, fedakârlıkların mutlaka mükâfatlanması nazariyesine istinad eden şairane hülyama uymadığı için mahzun ve müteessir olmuştum.

— Peki, dedim, Güzin Hanım evlendi mi?

Dudaklarında zehirli bir tebessümün acı izleri belirdi:

— Evlendi, diye cevab verdi, biri erkek, öteki kız, iki yavrusu da oldu... Gördüğünüz hediyeleri onlara götürüyorum. Maltepede yakın komşuyuz... Gerek kocası, gerek eski nişanlım bana karşı çok samimî davranıyorlar... Hemen hemen günlerimiz beraber geçiyor. Annem, eski emirberim Hüseyin de Allah razı olsun, bacaklarımın yokluğunu hissettirmiyorlar. Hüseyin... Şu, beni trene getiren delikanlı... İstanbula beraber inmiştik. Bu gece ona izin verdim. Çocukçağız kemşerilerile görüşsün... Bir parça nefes alsın!..

Ben meraklı, o hafifçe müteessir, tatlı tatlı konuşurken tren telâşlı telâşlı alıp verdiği soluklarla mesafeleri yutmuş, Bostancıyı bile geçmişti.

Birkaç dakika içinde Maltepeye geldik. Eski zabite trenden inmesi için yardım etmek üzere ayağa kalktığım azman dışarıda inceli kalınlı birçok sesler işittim. Kompartıman kapısı açılınca:

— A... Burada imiş! diye bir bağrışma oldu.

Uzun boylu bir erkek, güzel fakat mahzun yüzlü bir kadın, şakrak bir küçük kız ve haşarı bir oğlan...

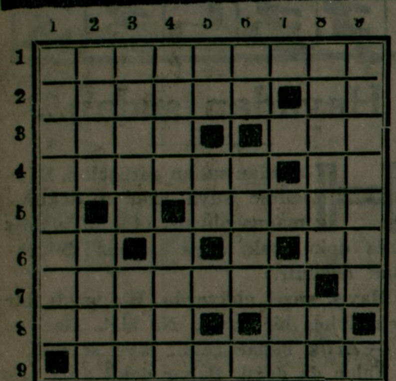
Sakat adam, dostlarının elini sıktı, yavruları kucakladı. Çocuklar, paketleri görünce:

— O... Raif amca bize neler getirmiş!

Diye haykırıştılar. Küçükler zıplaya hoplaya, erkekle kadın başları yerde, topal, koltuk değneklerini takırdata takırdata, hattın öbür tarafına geçtiler. Küçük bir kafile halinde yola düzüldüler.

NURİ REFİK

BULMACA

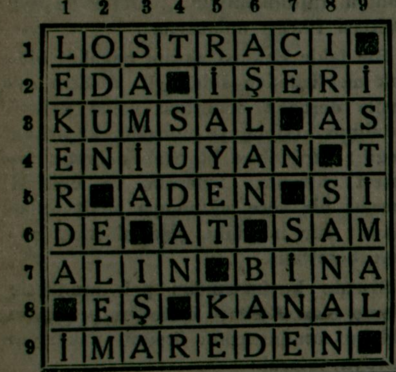
Soldan sağa:

1 — Sarfı nazar etmek. 2 — İmar etme, çocukların yemeğinin yarısı. 3 — Ters çevirirseniz «telâşçı» olur, bir sayı. 4 — Bir kadın isminin tersi, bazan «işte!» kelimesinin evveline gelir. 5 — Esnaf cemiyeti. 6 — Bir harfin okunuşu, uzuvlarımızdan. 7 — Çocukları sevindirir. 8 — Eski çubukların ucunda bulunurdu, bir musiki aleti. 9 — Giydiklerimizden.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Bir top oyunu. 2 — Boş yere ısrar eden, şehrimizde bir semt. 3 — Ters çevirirseniz Arabistanda bir memleket olur, eski rütbelerden. 4 — Bir ölçü, yukarı çıkanın aksi. 5 — Bir emir, bir renk. 6 — Bir emrin tersi, öğretmen. 7 — Köle. 8 — İtimada oldukça lâyık, nota. 9 — Eski bir pehlivanımız.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	L	O	S	T	R	A	C	I	■
2	E	D	A	■	İ	Ş	E	R	İ
3	K	U	M	S	A	L	■	A	S
4	E	N	İ	U	Y	A	N	■	T
5	R	■	A	D	E	N	■	S	İ
6	D	E	■	A	T	■	S	A	M
7	A	L	I	N	■	B	İ	N	A
8	■	E	Ş	■	K	A	N	A	L
9	İ	M	A	R	E	D	E	N	■

SPOR

Bu hafta yapılacak maçlar

Millî küme deplasman maçı için Fenerbahçe takımı bu gün, Galatasaray takımı da yarın Ankaraya gideceklerdir. İzmirden de Altayla Altınordu takımları cuma sabahı şehrimize geleceklerdir. Önümüzdeki cumartesi günü Ankarada Galatasaray Demirsporla, Fenerbahçe de Gencler Birliğile ilk karşılaşmalarını yapacaklardır. Ayni gün Şeref sahasında İstanbulspor Altınordu ile, Beşiktaş da Altayla karşılaşacaklardır.

Bugünlerde cezası bitmek üzere olan Melih de Fenerbahçe takımile beraber Ankaraya gidecektir. Gerek Ankarada, gerekse şehrimizde yapılacak olan millî küme maçları ayrı ayrı ehemmiyeti haiz oyunlardır.

Galatasaray - Fenerbahçe muhteliti Ankara muhtelitile oynıyacak

Bu hafta millî küme maçları münasebetile Ankarada bulunacak olan Galatasaray ve Fenerbahçe takımları, 19 mayıs genclik bayramı günü, Ankara muhtelitile hususî bir maç yapacaklardır. Galatasaray - Fenerbahçe muhteliti orijinal bir şekilde bu maça çıkacaktır. Bir devre Galatasaray müdafaası, Fenerbahçe muhacimi; bir devre de Fenerbahçe müdafaası, Galatasaray muhacim hattile teşkil edilmek suretile bu maç oynanacaktır. Senelerdenberi muhtelit takım halinde pek çok maç yapmış olan iki takımın bu şekilde tanzimi hakikaten pek cazib olacaktır.

19 mayısta yapılacak futbol maçları

19 mayıs genclik bayramına iştirak edecek sporcuların hazırlıkları ikmal edilmiştir. Büyük geçid resminden sonra Şeref sahasında «dört kulüb arasında hususî maçlar yapılacaktır. Hazırlanan programa göre İstanbulspor Beyoğlu Genclik takımile, Beşiktaş da Vefa ile karşılaşacaklardır.

İstanbul Defterdarlığından:

CİNSİ	Aded	Markası
Büyük pres makinesi	1	ZWİCHEİN
Büyük el pres makinesi	1	Markasız
Ufak » » »	2	»
» » » »	2	HEİRO marka
» » » »	1	HEİNRİCH motörlü
Makab makinesi	1	Otomatik (A C G marka ve AUCREBLEİFİ marka
Büyük makas makinesi	1	Markasız
Torna tezgâhı	5	Muhtelif boy markasız
Plâniye makinesi	2	Markasız
Hesme pres makinesi	5	Muhtelif boyda
Lüverver tezgâhı	1	
Ufak makab makinesi	6	
Testere makinesi	2	
El baskısı	2	
Mengene muhtelif boy	30	
Ocak	2	
	16	kalem

Mercan Maliye şubesine kazanc vergisinden borçlu Belkis Gürdemirele aid olan Süleymaniye mahallesinde İsmetiye caddesinde 26 numarada Demir Sanayi Limited Şirketi fabrikasında hali faaliyette bulunan yukarıda cinsi ve miktarı yazılı makineler mumaileyhanın vergi borcundan dolayı tahsili emval kanunu hükümleri dairesinde alenî müzayede ile satılacağından taliblerin 20/5/941 tarihine musadif salı günü saat 10 da mezkûr fabrikada bulunacak olan Mercan Şubesi İcra Memuruna müracaat etmeleri ilân olunur. (3778)

Ankarada M. M. V. Fn. Sn. U. Md. den:

1 — M. M. Vekâleti Fn. Sn. U. M. lüğüne bir elektrikçi alınacaktır.
2 — Lise veya orta veyahud San'at okulu mezunu olacaktır.
3 — Elektrik ve motör işlerinde çalışmış olduğuna dair vesaik ibraz edecektir.
4 — Askerlikle alâkası olmıyacaktır.
5 — (50) yaşından yukarı olmıyacaktır.
6 — 25 mayısa kadar M. M. Vekâleti Fn. Sn. U. Md. lüğüne müracaat edecek talibler arasından imtihanla seçilecektir.
7 — Şimdilik yüz lira ücret verilecektir. «2386» (3757)

ASKERLİK İŞLERİ

Her sene mutad olan yedek subay yoklamalarına davet

Birinci tümen askerlik dairesi başkanlığından:

1 — Dosya ve kayıd numaralı yedek subayların her sene haziran ayında yapılmakta olan yoklamalarına 2 haziran 941 pazartesi gününden 30 haziran 941 pazartesi günü akşamına kadar kayıdlı bulunduğu şubelerce devam edilecektir.

2 — Her sınıf ve rütbenin yoklama muamelesi için şubelerine gelecekleri günler Askerlik şubelerince ayrıca ilân edilecektir.

3 — Mayıs ayında yapılan maaş yoklamasile haziran yoklamasının hiç bir alâkası yoktur. Yani mayıs maaş yoklamasını yaptırmak haziran yoklamasına gelmemeği icab ettirmez. Haziran yoklamasının kendisine aid hususatı vardır.

4 — Temmuz ayında yaş haddine uğrıyacak olan yedek subaylar dahi bu yoklamaya gelmek mecburiyetindedirler.

5 — Malûl dahi olsa bu yoklamalara yaş haddine uğramamış bütün yedek subayların gelmeleri lâzımdır.

6 — Bazı yedek subaylar yaş haddine uğradığından yoklamaya gelmemektedir. Bunlar hüviyet cüzdanlarına bu hususu işaret ettirmeleri lâzımdır.

7 — 1076 sayılı kanun mucibince haziran yoklamaları için kayıdlı bulunduğu şubelere ya bizzat müracaat etmek ve yahud taahhüdlü mektubla yoklamasını yaptırmak hususu tasrih edildiğine göre hasta bulunanların rapor göndermeleri maksada vefa etmez. Taahhüdlü mektub gönderenler ne gibi hususatı mektublarına yazacaklarını şubelerce yapılacak ilânlardan öğrenebilirler.

8 — Yoklamaya gelenler yoklamalarını yaptırmazdan evvel şube binalarına asılan ilânları okumaları rica olunur.

9 — 30 haziran 941 günü akşamına kadar yoklamaya gelmiyenlerle hiç bir şubeye kaydını yaptırmıyan yedek subaylardan 1076 sayılı kanun mucibince para cezası alınacağından herkesin yoklamaya gününde gelmelerini ve para cezasına duçar olmamalarını rica ederim.

***

Kısa hizmetlileri davet

Eminönü Askerlik şubesinden:

1 — Hiç askerî ehliyetnamesi olmıyan ve yüksek ehliyetnameli olanlar.

2 — Askerliklerini tam hizmetli olarak yaptıktan sonra lise ve daha yüksek mekteb mezunu olanlardan istekliler.

3 — Gayrimüslim tabib ve veterinerlerden (336 doğumlularla muameleye tâbi olanlar).

4 — Yukarıdaki maddelerdeki evsafı haiz muamelesi tekemmül etmiş kısa hizmetliler hemen sevkedileceklerinden 3 gün zarfında askerî ehliyetname, okul vesikası, diploması ve nüfus cüzdanlarile şubeye müracaat etmeleri, gelmiyenler hakkında kanunî muamele yapılacağı ilân olunur.

YENİ ESERLER

Resimli Çarşamba

Her hafta çıkmakta olan bu mecmuanın 3 üncü sayısı intişar etmiştir.

İstanbul Borsası, 14/5/941

Londra	1	Sterlin	5,22
Nevyork	100	Dolar	130,— 132,20
Cenevre	100	İsv. Frc.	30,—
Atina	100	Drahmi	0,9950
Madrid	100	Peçeta	12,89
Yokoha	100	Yen	31,0175
Stokholm	100	İsveç K.	30,6275

Zayi — 2552 numaralı maaş cüzdanımla «Saide» yazılı mührümü kaybetmiş ve yenisini çıkartmış olduğumdan eskilerinin hükmü kalmamıştır.
Şehremini Yayla caddesi No. 63 de Saide İtko

Zayi — 3/7/929 tarihinde İzmir heyeti sıhhiyesinden aldığım askerî raporumu zayi eyledim. Yenisini çıkartacağımdan eskisinin hükmü olmadığı ilân olunur.
İstanbul Aksaray Millet caddesi 75 numarada Afyonlu Ömer oğlu Ahmed Tanış

Hazin bir ölüm

Geçen sene 1 mayısta vefat eden Alyanak Mustafa Paşa oğlu muharrir arkadaşlarımızdan doktor Cemil Süleyman Alyanağın kızı, Şeker İnhisarı memurlarından İlhan Alyanak bir ameliyat neticesinde vefat etmiştir.

Cenazesi dün Gureba hastanesinden kaldırılarak namazı Teşvikiye camiinde kılınmış ve Feriköy aile kabristanına tevdi edilmiştir.

On beş gün evvel de İlhancığın babası Cemil Süleymanın vefatının birinci ölüm yılını akrabaları kabrinde hatırlamışlardı.

Henüz 21 yaşında hayata gözlerini ebediyen kapayan zavallı İlhan, kendisini tanıyanlar tarafından çok sevilmekte idi. Kederdide aile ve akrabasına samimî taziyetlerimizi beyan ederiz.

Cezalandırılan esnaf

Dün yapılan kontrol esnasında Eminönü kazası dahilinde muhtelif beledî suçlardan 17 esnaf, Üsküdar kazasında da üç esnaf tecziye edilmiştir.

Üç araba sürücüsü ve üç araba sahibi de seyrüsefer talimatnamesine muhtelif şekillerde aykırı hareketten cezalandırılmışlardır.

Zabıtanın sıkı kontrolu, son zamanlarda hareket halinde bulunan tramvaylara atlamak suçundan cezalandırılanların miktarını mahsüs surette azaltmış bulunmaktadır.

Devamlı kontrol, tramvaylara atlayıp ve inmeği âdet edinmiş olanlara esaslı bir surette müessir olduğu gibi, bu şekilde vukua gelen kazaları da kısmen önlemiştir.

Taşla yaraladı

Galatada Arabcamiinde oturan Mehmedle gene ayni semtte oturan Hasan arasında eski bir meseleden kavga çıkmış ve Mehmed bir aralık yerden kaptığı iri bir taşla Hasanı başından yaralanmıştır. Hâdiseyi müteakıb Mehmed yakalanmış ve Hasan tedavi altına alınmıştır.

İnsanları İdare San'ati

Muharriri: Henry Casson
Mütercimi: Ömer Rıza Doğrul

Herkesi alâkadar edecek mevzuları bulup herkesin anlayacağı lisanla yazmak, her muharrire nasib olmıyacak bir mazhariyettir. Fakat meşhur Casson'un «İnsanları idare san'atı» adile yazdığı eser hakikaten herkesi alâkadar eden ve herkes tarafından okunarak istifade edilecek eserlerdendir. Ana baba iseniz çocuklarınızı, çocuk iseniz ana babanızı ve arkadaşlarınızı, muallimseniz talebenizi, işçi iseniz patronunuzu, patronsanız işçilerinizi, tacirseniz müşterilerinizi, elhasıl hangi mesleğe mensubsanız mesleğinizle alâkadar olanları idare etmek, onlarla iyi geçinmek ve bu iyi geçinmeden iyi neticeler almak mecburiyetindesiniz. Casson'un bu eseri, bütün bu hususlarda size rehber olabilir. Eser herkese müfid olmayı gözetmekle beraber bilhassa iş hayatına ve iş adamlarına en büyük payı ayırmıştır.

Eserin muharriri diyor ki:

«Her insan tarafından unutulmaması icab eden hakikat, başkalarından gördüğü yardım sayesinde muvaffak olduğudur. Muvaffakiyet, kendi sermayemizin, kendi meziyet ve iktidarımızın semeresi olmaktan fazla başkalarının bizimle yaptığı işbirliğinin ve bize gösterdiği hüsnüniyetin semeresidir.»

Bu yüzden «insanları idare san'atı», her insanın ehemmiyet vereceği bir iştir ve onun için hiç bir kimse bu mevzuun haricinde kalamaz ve bu yüzden muharrir muhatablarını sayıyorken: «Tacirler, imalâtçılar, doktorlar, mühendisler, avukatlar, muharrirler, naşirler, çiftçiler, işciler bu eserin muhatabları arasındadır.» diyor. Çünkü insanları idare san'atının şu veya bu şekilde halline yardım etmiyeceği hiçbir mesele yoktur. Çünkü her meselede beşerî bir âmil vardır. Ve bu beşerî âmili iyi kullanmak, onun bir engel olarak karşımıza dikilmesine mâni olur.

Eser, Ömer Rıza Doğrul tarafından çok güzel tercüme edilmiş ve İnkılâb kitabevi tarafından neşredilmiştir.

Okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

RADYO

Bu günkü program

8,00	Program	18,40	İncesaz
8,03	Haberler	19,10	Konuşma
8,18	Müzik (Pl.)	19,30	Haberler
8,45	Konuşma	19,45	Konuşma
★		19,50	Şarkılar
12,30	Program	20,15	Rad. Gazetesi
12,33	Fasıl heyeti	20,45	Müzik (Pl.)
12,50	Haberler	21,00	İstekler
13,05	Fasıl heyeti	21,30	Konuşma
13,20	Müzik (Pl.)	21,45	Orkestra
★		22,30	Haberler
18,00	Program	22,45	Caz (Pl.)
18,03	Orkestra	23,30	Kapanış

Bir muallimin vefatı

İstanbul Öğretmenleri Yardım cemiyeti reisliğinden:

Cemiyetimiz azasından Cibali kız orta okulu türkçe öğretmeni Hayri Batırı aramızdan maalesef ebediyen kaybettik. Kederli ailesine ve sayın arkadaşlara taziyetlerimizi sunarız.

Teşekkür

Zevc ve pederimiz Sirkecide Olympos gazoz fabrikası sahibi Ligor F. Vaslamaci'nin ölümü münasebetile cenazesine bizzat iştirak eden veya beyani taziyet suretile acılarımızı paylaşan ve çelenk gönderen bilcümle akraba ve dostlarımıza ayrı ayrı teşekküre teessürümüz mâni bulunduğundan en samimî teşekkürlerimizin iblâğına sayın gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

Karısı: Katerina L. Vaslamacı, Kızı: Olympia V. Dimitriyadis, oğlu: Nikolâki L. Vaslamacı.
Cenaze levazimatı: N. Pistof
Telefon: 44236

Türkiye Eczacılar cemiyetinden:

Cemiyetimiz azasından eczacı

Bay Necib Serdengeçti vefat etmiştir.

Cenazesi bugün saat 11,30 da Beyoğlu Belediye hastanesinden kaldırılacaktır. Bütün meslektaşların bu son vazifei ihtiramı ifaya iştirakleri rica olunur.

RUMANYADA NÜFUS SAYIMI

Ankara Rumanya sefarethanesinden tebliğ olunmuştur:

Rumanya halkının nüfus sayımı yapılacağından, Türkiyede mukim bilûmum Rumen tebaasının, kendilerine aid formalitelerini itmam ve ikmal maksadile Ankarada Rumanya sefarethanesine ve İstanbulda Rumanya General Konsolosluğuna müracaatleri rica olunur. Sefarethaneye veya Konsolosluğa bizzat müracaat edemiyeceklerin formalitelerini posta vasıtasile taleb ve bilâhare lâzım gelen malûmatı yazdıktan sonra taahhüdlü mektubla iade etmeleri lâzımdır.

Türkiyede mukim Rumen tebaasının sayımına 12 mayıs 941 de başlanacak ve 27 mayıs 941 de bitecektir.

Bu müddet zarfında bütün Rumen tebaasının bu tebliğ mucibince, hareket etmeleri ve behemehal müracaatleri lâzım geldiği kat'iyyen ilân olunur.

İstanbul Belediyesi ilânları

Hesab İşleri Müdürlüğü kadrosunda münhal bulunan 15, 20.— lira maaşlı ve 50.— lira ücretli seyyar memurluklar için 21/5/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 14 te lise ve 23/5/941 tarihine musadif cuma günü saat 14 te orta mekteb mezunu erkekler arasında müsabaka imtihanı yapılacaktır.

Aşağıda yazılı evsafı haiz olanların 20/5/941 salı günü akşamına kadar Belediye Riyasetine istida ile müracaat ederek istenilen vesaiki vermeleri ve tayin edilen gün ve saatte Belediye Merkez binasında hazır bulunmaları lâzımdır.

1) Türk olmak, 2) 18 yaşını ikmal etmiş bulunmak, 3) Askerlikle alâkası bulunmamak, 4) 30 yaşından yukarı olmamak.

İstenilen vesaik:

1) Hüviyet cüzdanı, 2) Askerlik vesikası, 3) Mekteb diploması, 4) Doğruluk kâğıdı, 5) 4,5 X 6 eb'adında dört kıt'a fotoğraf. (3771)

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

Muntazam posta seferleri, yolcu ve yük navlun tarifeleri değişmiştir. Yeni tarifeler 1 haziran 941 tarihinden itibaren tatbik edilmeğe başlanacaktır.

Alâkadarlar yirmi beşer kuruş bedel mukabilinde acentalarımızdan tedarik edebilirler. (3739)

İstanbul Deniz Komutanlığından:

Deniz Lisesinin birinci ve ikinci sınıflarile Deniz Gedikli okulunun birinci sınıfına talebe kayıd ve kabulüne 1 haziran 941 tarihinden itibaren başlanacak 10 ağustos 941 tarihine kadar devam olunacaktır.

İstanbulda bulunan isteklilerin Kasımpaşada bulunan Komutanlığımıza, taşrada bulunanların mahallî Askerlik şubelerine müracaatleri. (3749)

Beykoz Tümen Satınalma Komisyonundan

1 — Selimiye ambarında miadı dolmuş 3000 - 4000 çift er kunduraşı pazarlıkla satılacaktır.
2 — Talibler bu kunduraları her gün Selimiyedeki ambarda görebilirler.
3 — Münakasası 20/5/941 çarşamba günü saat 11 de Selimiyede yapılacaktır. (3740)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli 3900 (üç bin dokuz yüz) lira olan 10 ton arab sabunu 28/5/941 çarşamba günü saat 15 te Kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 292,50 (iki yüz doksan iki lira elli kuruş) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni günü saat 14 e kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (3658)

Muhammen bedeli (4500) lira olan 10000 kilo Dekistrin (26/5/1941) pazartesi günü saat (10,45) onu kırk beşte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki Komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (337) lira (50) kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar Komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (3652)

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 49 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Agnier o tarihte fransızca ders de veriyordu. Fakat talebelerinin hepsi de genc ve bekâr adamlardı. Bundan başka Agnier yanlarında kaldığı iki sene zarfında ayda üç, dört geceyi annesinin Budapeştedeki bir akrabasının yanında geçirirdi. Bu, akrabadan daima Amalia teyze, diye bahsederdi. Amalia teyzede kaldığı gecelerin ertesi günü ancak öğleye doğru eve gelirdi. Bu iki sene zarfında Miett, Amalia teyzeyi bir kerecik olsun görüp tanımağa fırsat bulamamıştı. Bütün bunlar, Agnier'nin o zaman da rahat durmadığına ve zannedildiği gibi temiz bir hayat yaşamadığına açık birer delildi.

Fakat nasıl olup da o vakit bunları anlayamamıştı. Miett şimdi buna hayret ediyordu İnsanlar ne inanılmaz, ne sahte ruhlu mahlûklardı!.

Agnier kendisini genc eskisi gibi temiz ve ciddî bir kız olarak göstermekte devam ediyordu. Tavırlarında ve hareketlerinde öyle bir sadelik vardı ki; Miett çok defa bu kadın hakkında yanlış hüküm verdiğine inanacak gibi oluyordu. Fakat ortada cerhedilmez deliller vardı

Artık Balaton'da daha fazla kalmak istemiyordu. Budapeşteye döndüler. Dört hafta bir rüya gibi geçti. Madmazel Agnier gitmekten bahsediyordu. Miett kalması hususunda ısrar etmedi.

Dört hafta evvel onu samimî bir arkadaş ve candan bir kardeş telâkkisile istasyonda karşılamıştı. Şimdi ise ondan tamamile bir yabancı gibi ayrılıyordu.

Tren hareket etti. Eve dönerken düşünüyordu. Bu kadın ona hiç bir fenalık yapmamıştı. Bilâkis burada bulunduğu müddet zarfında onu memnun etmeğe elinden geldiği kadar çalışmıştı. Böyle olmakla beraber şimdi ondan nefret ediyordu. Çünkü; bu kadın onun en kıymetli hazinesini, insanlara karşı olan itimadını çalmıştı.

VII

Günlerdenberi Ermak adındaki Rus vapurile İrtiş nehrinden yukarıya doğru gidiyorlardı. Gündüzleri parlak bir güneş, geceleri de açık bir mehtab vapura refakat ediyordu. Her geçen gün onları Tobolska biraz daha yaklaştırıyordu.

Peter vapurun baş tarafındaki küpeşteye yaslanmış, sarı suların üzerinde koşuşan beyaz köpükleri seyrediyordu. İçinde ağır bir sıkıntı vardı. Vapurun her dakika onu biraz daha uzaklara, biraz daha derinlere götürdüğünü hissediyor ve bu sonsuz uzaklıktan bir gün gelip geri dönebileceği hakkındaki ümidleri gittikçe zayıflıyordu. Esarete düştükleri günün üzerinden bir sene geçmişti. O tarihten itibaren onları oradan oraya sürükleyip duruyorlardı. Kief kışlasında öldürücü bir can sıkıntısı içinde geçen aylardan sonra bitmek, tükenmek bilmez bir yolculuk başlamıştı. Şimdiye kadar kaç Tatar köyünde ve kaç şehirde kalmışlardı. Burada köylerin, şehirlerin ne garib, ne kulağı tırmalıyan isimleri vardı... Çelyebiuski... Kurgan... Petropavlovsk... Tetyuş... Sizram... Bu Ermak vapuru nerede ve ne zaman bir sahile yanaşacaktı?

Bir seneden fazla bir müddettenberi devam eden bu esaret hayatı onların vücudlerini olduğu kadar ruhlarını da tahrib etmişti. Sırtlarındaki biricik elbiseleri lime lime olmuştu.

İlkbaharda bir gün sokakta yanlarına bir yahudi satıcı sokulmuş, ve Lublinin düştüğünü, Alman kıt'alarının Varşovaya doğru ilerlediklerini fısıldamıştı. Günlerce bu ümidle yaşamışlar, birbirlerine artık harbin bitmek üzere olduğunu temin etmişlerdi... Fakat başkumandanlıktan gelen bir emir, onların bu ümidlerini çabucak kırmış ve neşelerini kaçırmıştı Bu emre nazaran esir subayların kılıcları alınacak ve apuletleri sökülecekti. Ayni zamanda esirler memleketin daha içerilerine sevkedileceklerdi.

Diğer arkadaşları hâdisatı olduğu gibi kabul ediyor ve kendilerini yeise kaptırmıyorlardı. Gene birbirlerile şakalaşıp gülüşüyorlar, istikbal hakkında tatlı hayallere kapılıyorlardı. Fakat Peter günden güne daha meyus ve daha ümidsiz bir insan oluyordu.

Hayat belki de hakikat değil, karışık bir rüyadan, dumanlı bir hayalden ibaretti... İrtiş... Ermak... Uzaklarda bir yerde Tobolsk... Bütün bunlar hakikat olabilir miydi?

Sarı suların üzerindeki beyaz köpüklere bakarken Neptünü hatırladı. Miett çıplak omuzlarının üzerine dökülmüş kızıl saçları, dudaklarında teshir edici tebessümile karşısında belirdi.

Ne zaman Miett'i düşünse aklına mutlaka Adam Mişka geliyordu. İçinde Miett ile bu genc adam arasında gizli bir münasebet bulunduğuna dair kökleşmiş bir şüphe yaşıyordu. Adam Mişka'nın babasının general olduğunu biliyordu. Binaenaleyh Mişka askere bile alınmış olsa, mutlaka bir kolayını bulup Budapeştede kalmıştı. Şu halde şimdi kendisinin yokluğundan istifade ederek istedikleri gibi buluşup, gezebilirlerdi.

Miett'in mektublarından birinde Olga'nın ölüm haberini okumuştu. Fakat bu haber onda hiç bir tesir uyandırmamıştı. Aylardanberi çektiği maddî ve manevî ıztırablar onu hodbin bir insan yapmıştı. Ruhunun derinliklerinde Olga'nın ölümüne karşı gizli bir sevinc bile duymuştu. Çünkü, bu kızın mevcudiyetini Miett için daima tehlikeli buluyordu. Onun ahlâk telâkkileri ve cemiyetin nizamlarına olan isyanı Peter'i ürkütmüş ve karısının onunla münasebetini kesmesini her zaman temenni etmişti. Bu itibarla bu kara haber onun için bir teselli olmuştu.

Vapurdaki günleri, böyle ruhî buhranlar içinde geçti. Nihayet bir akşamüzeri uzaktan Tobolsk şehri göründü.

Vapur geniş bir kavis çizerek iskeleye döndü. İskelenin üzerinde süngülü muhafızlar bekliyordu.

Akşam olmasına rağmen havada boğucu bir sıcaklık vardı. Süngülü askerler arasında şehrin dar ve pis sokaklarından ilerliyorlardı.

Tobolskun aşağı mahalleleri İrtiş nehrinin sahilinden uzanıp gidiyordu. Burada Tatarlar oturuyor ve evlerin hemen hepsi de tahtadan yapılmış bulunuyordu.

Tatar mahallesinden sonra resmî dairelerin bulunduğu biraz daha temizce bir mahalleye giriliyordu. Burada resmî daireler ve büyük binalar vardı. Etrafı yüksek taş duvarlarla ve kulelerle çevrili uzun bir bina bilhassa göze çarpıyordu. Burası eski bir hapisane idi. İçinde yüzlerce mahpus ve politika mahkûmu kapalıydı.

Yollar çok tenhaydı. Karşılaştıkları bir kaç adam onlara karşı bir alâka göstermek şöyle dursun, başlarını çevirip, yüzlerine bile bakmıyorlardı. Yalnız mahalle çocukları kafilenin peşine takılıyordu. Yan sokaklardan birinden bir Tatar kızı çıktı. Meraklı bakışlarla esirlerin geçişini seyretti.

Tobolsklular esir kafilelerine alışmışlardı. Aylardanberi buraya vapurlar mütemadiyen esir taşıyordu. Halk her yeni kafile geldikçe sinirleniyordu. Çünkü, şehir kalabalıklaştıkça hayat pahalılaşıyordu.

İrtiş sahilinde telörgülerle çevrilmiş muazzam bir meydanlığa esirler için barakalar yapılmıştı. Bu barakalarda binlerce Macar esiri yaşıyordu. Buraya Pod - Çuvaşı ismini vermişlerdi.

Peter'leri evvelâ Pod - Çuvaşiye getirdiler. Fakat buradaki subay barakaları tıklım tıklım dolmuştu. Onları yerleştirecek yer bulamadılar. Erler orada kaldılar. Onları - on dört subay ve bir o kadar emir eri - daha o akşam. gene İrtiş sahilinde bulunan ve bir zamanlar bir Tatar hanı olarak inşa edilmiş bulunan ahşab bir binaya götürdüler.

Burası pek hoş bir yer değildi. Dar koridorları loş ve sevimsizdi. Bahçesinde diz boyunu aşan gübreler birikmişti. Ağır bir koku binanın içlerine kadar sinmişti.

Kapının önünde durdukları zaman Bartha kendini tutamamış:

— Hay yerin dibine batasıca! diye bağırmıştı.

Odaların hali daha fecidi. Duvarlarda badanadan eser kalmamıştı. Tavanlar yağlı bir isle sıvanmıştı. Döşemelerin üzerindeki iri yağ lekeleri büsbütün iğrenc bir manzara arzediyordu.

Mozeş burnunu tutuyor ve subayların yüzlerini buruşturarak odadan odaya dolaştıklarını gördükçe kıs kıs gülüyordu.

İlk geceyi, bahçede geçirdiler. Beraberlerinde getirdikleri battaniyeleri altlarına sererek uyudular.

(Arkası var)